Κυριακὴ τῆς Δ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Ματθ. ε΄ 14-19)
16 Ἰουλίου 2006

Ἐμεῖς λέγει ὁ Χριστὸς, εἴμαστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου! Μεγάλη τιμὴ καὶ σπουδαῖο προνόμιο! Τεράστια ἡ ἀξία, μὰ καὶ μεγάλη ἡ εὐθύνη. Καὶ γιατὶ ὅλα αὐτά; Διότι ἔχουμε προορισμό, μὲ τὸ φωτεινὸ παράδειγμά μας, νὰ φωτίζουμε τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ βρίσκονται στὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας ἢ τῆς πλάνης.

Εἴμαστε τὰ ἠθικὰ φῶτα, γιατὶ μεταδίδουμε στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀλήθεια, ὅπως αὐτὴ ἀποκαλύφθηκε στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Νὰ πῶς σχολιάζει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος αὐτὸ τὸ σημεῖο: «Διότι ἐγώ (ὁ Χριστός) ἄναψα μὲν τὸ φῶς (τῆς ἀποκαλυμμένης ἀλήθειας), τὸ νὰ μείνει δὲ καιόμενο εἶναι ἔργο τῆς δικῆς σας δουλειᾶς».

Ὥστε δικό μας ἔργο εἶναι τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου ὄχι μόνο νὰ μένει πάντα ἀναμμένο καὶ φωτεινό, μὰ νὰ διαδοθεῖ παντοῦ. Καὶ ἐκεῖ ποὺ πρῶτα ἦταν σκοτάδι καὶ ἀπελπισία, νὰ λάμψει τὸ φῶς καὶ νὰ σκορπίσει τὴν βεβαιότητα πὼς ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐγγύς.

Αὐτὸ τὸ κείμενο τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου διάλεξε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀκουστεῖ σήμερα στὴν Κυριακάτικη θεία Λειτουργία της, καθὼς προβάλλει τὶς μορφὲς τῶν ἱερῶν Πατέρων ποὺ συγκρότησαν τὴν Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τὸ 451 μ.Χ. Ἐπειδὴ εἶχε ὡς σκοπὸ νὰ ἀποφανθεῖ γιὰ τὴν ἀλήθεια. Καὶ ὅποιος κατέχει τὴν ἀλήθεια εἶναι μὲ τὸ μέρος τοῦ φωτός. Ἐνῶ ἐκεῖνος ποὺ κατέχει τὸ ψεῦδος, βρίσκεται στὸ σκοτάδι.

Τὸν 4ο αἰώνα ἡ Ἐκκλησία βρέθηκε μπροστὰ σὲ αἱρετικὲς διδασκαλίες πλάνης καὶ ψεύδους. Ὁ Εὐτυχής, ὑπέρμαχος τοῦ μονοφυσιτισμοῦ, δίδασκε πὼς ὁ Χριστὸς εἶχε μονάχα μία φύση, τὴ θεία. Ἡ ἀνθρώπινη φύση ἀπορροφήθηκε ἀπὸ τὴ θεία καὶ ἑπομένως ὁ Χριστὸς ὑπῆρξε μόνο Θεὸς καὶ φαινομενικῶς ἄνθρωπος. Δηλαδὴ ἦταν κατ᾽ ἐπίφαση ἄνθρωπος ἢ ἁπλῶς ἕνα φάντασμα!

Ἔτσι συγκλήθηκε ἡ Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὴν Χαλκηδόνα τὸ 451 μ.Χ., κατεδίκασε τὶς αἱρετικὲς δοξασίες τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ ἀπεφάνθη «ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ», συμφώνως μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ οἱ δύο αὐτὲς φύσεις εἶναι ἑνωμένες στὸ πρόσωπό Του ἀδιαιρέτως καὶ ἁρμονικῶς.

Διατυπώνοντας τὴν ἀλήθεια καὶ ξεκαθαρίζοντας τὶς πλάνες, ἡ Ἐκκλησία παρέχει στοὺς ἀνθρώπους τὸ πραγματικὸ φῶς. Καὶ τοὺς καλεῖ ἐτοῦτο τὸ φῶς, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, νὰ λάμπει παντοῦ. Νὰ μὴν κρύβεται, γιατὶ εἶναι προορισμένο νὰ λάμψει στὸν κόσμο δίχως διακρίσεις καὶ διαχωρισμούς.

Μὰ γιὰ νὰ φωτίζει ἐτοῦτο τὸ φῶς, πρέπει νὰ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν καθαρότητα τοῦ βίου μας καὶ τῶν λόγων μας. Συνεπῶς δὲν εἶναι γιὰ τὸ «θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις», μήτε νὰ προβάλλεται ἀπὸ ἀνθρωπαρέσκεια καὶ ἐπίδειξη, ἀλλὰ ὡς φῶς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ.

Νὰ τί ἀκριβῶς λέγει ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ στὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο: «Ἔτσι ἀκριβῶς σὰν ἄλλος λύχνος... ἂς λάμψη τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς σας ἐμπρὸς στοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ ἴδουν τὰ καλά σας ἔργα καὶ νὰ δοξάσουν τὸν Πατέρα σας ποὺ εἶναι μὲν πανταχοῦ παρὼν, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ φανερώνει τὴν παρουσία του στὸν οὐρανό».

Ἐὰν λοιπὸν ὁ λύχνος ἔχει ὡς προορισμό του νὰ σκορπίζει τὸ φῶς σ᾽ ὅλο τὸν χῶρο, τὸ ἴδιο εἶναι καὶ ὁ προορισμὸς τῶν Μαθητῶν, μὰ καὶ ὅλων μας, νὰ φέρουμε αὐτὸ τὸ φῶς στὸν κόσμο. Ἔτσι οἱ ἄνθρωποι φωτιζόμενοι, γίνονται μέτοχοι τῆς ἀληθείας τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ καὶ λαμπρύνονται καὶ καθαίρονται. Εἰδεμὴ, ἐὰν παραλειφθεῖ αὐτὸ τὸ οὐσιαστικὸ καθῆκον καὶ παύσουμε νὰ εἴμαστε λύχνος, τότε τὸ φῶς του δὲν ὠφελεῖ κανένα.

«Οὐδ᾽ ἐγώ (ὁ Χριστός) ποὺ σᾶς ἄναψα τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας, θέλω νὰ κρύπτεσθε, ἀλλὰ ἰδοὺ σᾶς τοποθετῶ ἐπὶ τὴν λυχνία, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ τόπου τῆς διδασκαλίας, ὥστε νὰ φωτίζετε ὅλους ὅσους βρίσκονται στὴν οἰκουμένη», αὐτὰ ἐπισημαίνει ὁ σχολιαστὴς Ζιγαβηνός.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἔργο καθοριστικὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων εἶναι ἡ κάθαρση ἀπὸ τὶς αἱρετικὲς διδασκαλίες· ὁ φωτισμὸς μὲ τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου· τὸ σκόρπισμα τοῦ σκότους καὶ τοῦ ψεύδους. Καὶ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ διαφύλαξη αὐτῶν τῶν βασικῶν ἀληθειῶν· ἡ ἀνάλογη διδασκαλία καὶ ἡ ὀρθὴ πράξη ἀναλόγως. Ἔτσι κρατάει πάντα ἀναμμένο τὸν λύχνο μὲ τὸ ἀληθινὸ φῶς.

Ἔργο δικό μας, ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ γνώση τῆς ἀλήθειας, ἡ βίωση αὐτῆς καὶ ἡ πράξη ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἔργων. Μέσῳ δὲ αὐτῶν δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ὑμνεῖται ἡ μεγαλοσύνη του.
Ἐὰν ἔτσι πορεύομαστε, ἡ χάρη τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι μαζί μας, παντοτινὸς βοηθός μας. Ἐὰν δὲ ἀλλιῶς πράττουμε, ζώντας δηλαδὴ στὴν πλάνη καὶ ὁδοιπορώντας στὸ σκοτάδι, τότε ἂς προσέξουμε μήπως πέσουμε μέσα σὲ βαθὺ λάκκο. Γιατὶ ὁ Χριστὸς

τὸ εἶπε: «περπατᾶτε τὴν ἡμέρα ποὺ ὑπάρχει τὸ φῶς καὶ βλέπετε, γιατί, σὰν θἄρθει νύκτα καὶ πέσει τὸ σκοτάδι, δὲν μπορεῖτε νὰ περπατᾶτε καὶ δὲν γνωρίζετε ποῦ πηγαίνετε».

Ἀρχιμ. Ν.Π.